

COO
BOO

Farby smútku

Jeff Zentner

Farby smútku

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.booboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Jeff Zentner
Farby smútku – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Farby smútku

Jeff Zentner

Farby
smútku

Z angličtiny preložila
Veronika Lašová

COO
BOO

*Venujem svojej prekrásnej Sare.
Si moja farba zimných oblakov v noci.
Hudba v správnom odtieni modrej.*

„Smrť nám vezme všetko okrem príbehov.“

JIM HARRISON

Prvá kapitola

Podľa toho, koho by ste sa opýtali, som možno zabil mojich – prepáčte, *svojich* – troch najlepších priateľov.

Keby ste sa opýtali babky Betsy, starej mamy Blakea Lloyda, zrejme by odpovedala, že nie. Domnievam sa to preto, lebo keď som sa jej dnes pozdravil, tuho ma objala a so slzami v očiach mi do ucha zašepkala: „Carver Briggs, za nič nemôžeš. Vie to Boh a viem to aj ja.“ A babka Betsy zvyčajne hovorí, čo si myslí. Takže tak.

Keby ste sa opýtali rodičov Elia Bauera, doktora Pierca Bauera a doktorky Melissy Rubinovej-Bauerovej, asi by odpovedali, že možno. Keď som ich dnes uvidel, pozreli sa mi do očí a potriasli mi rukou. Z výrazov na ich tvárach som vyčítal skôr trúchlenie než hnev. Ich zármutok som vycítil aj zo slabého stisku rúk. Navyše mám dojem, že sa sčasti trápia preto, lebo nevedia, či ma majú viniť za svoju stratu. Preto predpokladám, že by odvetili možno. Čo ich dcéra Adair? Eliovo dvojča? Kedysi sme sa kamarátili. Nie až tak ako s Eliom, ale mali sme sa radi. Odpovedala by: „Jednoznačne.“ Nenávisť sa na mňa mračí, akoby si z celého srdca želala, aby som v tom aute sedel s nimi. Kým sa pred chvíľou zhovárala s hŕstkou spolužiakov, ktorí prišli na pohreb, zabodávala sa do mňa nepriateľským pohľadom.

Potom tu máme sudcu Fredericka Edwardsa a jeho bývalú manželku Cynthiu. Keby ste sa ich opýtali, či som zabil ich syna Thurgooda Marshalla „Marsa“ Edwardsa, odvetili by, že

s najväčšou pravdepodobnosťou áno. Keď som dnes pozdravil sudcu Edwardsa – ktorý si, ako obyčajne, obliekol drahý príliehavý oblek –, vypol sa, takže bol aspoň o hlavu vyšší od mňa. Chvíľu sme na seba mlčky hľadeli. Vzduch medzi nami bol ťažký a nehybný ako skala. „Rád vás vidím, pane,“ vyjachtal som zo seba napokon a vystrel k nemu spotenú ruku.

„Ja tu vôbec nie som rád,“ zavrčal mohutným hlasom, zatál zuby a pozrel sa nado mňa. Za mňa. Akoby si myslel, že ak presvedčí sám seba, že som bezvýznamný, uverí aj tomu, že so synovou smrťou nemám nič spoločné. Potriasol mi rukou, akoby to bola jeho povinnosť a zároveň jediný spôsob, ako mi môže ublížiť.

No a napokon som tu ja. Ja by som vám odpovedal, že som rozhodne zabil svojich troch najlepších priateľov.

Neurobil som to úmyselne. To si nikto ani nemyslí. Nevkázol som im pod auto a pod rúškom noci som neprestrihol brzdové hadičky. Nie. Vypísal som ich zo života. Keďže som spisovateľ, je to nesmierne krutá irónia osudu. **Chalani, kde ste? Ozvite sa.** Nevymyslel som výnimočnú ani kreatívnu esemesku. Lenže keď našli Marsov mobil (Mars šoféroval), na displeji svietila rozpísaná správa, ktorú mi chcel poslať, presne ako som ho žiadal. Podľa všetkého sa jej venoval tesne predtým, než na diaľnici vrazil do zadnej časti odstaveného kamióna rýchlosťou približne stodesať kilometrov za hodinu. Auto skončilo pod návesom s odtrhnutou strechou.

Som si naozaj istý, že práve moja esemeska spustila sled udalostí, ktoré zapríčinili smrť mojich priateľov? Nie. No je to viac než pravdepodobné.

Nič necítim. Iba prázdnotu. Ešte mnou nezmieta vlna mučivej bolesti, ktorá ma nepochybne zasiahne v najbližších dňoch. Pripadám si, ako keď som raz mame pomáhal krájať cibuľu. Pošmykol sa mi nôž a porezal som sa. Na okamih sa mi vypol mozog, akoby telo najskôr potrebovalo prísť na to,

že si poranilo ruku. V tej chvíli som si uvedomoval iba dve veci: Po prvé, že po rýchlom reze, ktorý nasledovalo tupé pulzovanie, sa čoskoro dostaví bolesť. A ešte aká! Po druhé, že o sekundu či dve zakrvavím maminu obľúbenú bambusovú dosku na krájanie. (Áno, ľudia si dokážu vytvoriť citové väzby k doskám na krájanie. Nie, nerozumiem tomu, preto sa ma nepýtajte.)

A tak sedím na pohrebe Blakea Lloyda a čakám na okamih, keď sa dostaví bolesť. Čakám na okamih, keď všetko zakrvavím.

Druhá kapitola

Hoci mám len sedemnášť rokov, som odborník na pohreby. Plánovali sme, že úspešne ukončíme maturitný ročník na Nashvillskej umeleckej akadémii. Po ňom sa Eli chystal na Vysokú školu hudobných umení do Berklee študovať gitaru. Blake sa chcel v Los Angeles venovať komédii a scenáristike. Mars sa ešte nerozhodol, kam pôjde. Vedel však, čím sa chce živiť: ilustrovaním komiksov. Ja som mal namierené na univerzitu Sewanee alebo Emory, kde by som študoval tvorivé písanie.

Neplánovali sme, že namiesto toho budem čakať na začiatok pohrebu tretieho člena omáčkovej bandy. Včera sme pochovali Marsa. Predvčerom Elia.

Blakeov pohreb sa koná v belošskom baptistickom kostolíku – v jednom z približne tridsaťsedemtisíc päťsto šesťdesiatich siedmich belošských baptistických kostolíkov v širšom okolí Nashvillu. Páchne po grahamových sušienkach, lepidle a starých kobercoch. Na stenách visia pastelové obrazy Ježiša, ktorý vyzerá ako lízanka s bradou, a obrovskému zástupu panáčikov rozdáva modrozelené ryby. Klimatizácia si nevládze poradiť s augustovou horúčavou, takže sa potím v tmavomodrom obleku, ktorý mi pomohla vybrať staršia sestra Georgia. Presnejšie povedané, vybrala ho úplne sama, kým som ako omráčený stál vedľa nej. Z letargie som sa prebral iba raz, keď som poznamenal, že som si myslel, že si mám kúpiť čierny oblek. Georgia mi trpezlivo vysvetlila,

že aj tmavomodrá je prijateľná a že taký oblek sa mi zide aj po pohrebe. Zabudla, že by mala hovoriť o *pohreboch*. Alebo možno nezabudla.

Sedím v zadnej časti kostola, čelom sa opieram o lavicu predou mnou. Uprene sledujem, ako sa špička mojej kravaty pohojdáva zboka nabok, a premýšľam, čo ľudí viedlo k tomu, že si jedného dňa povedali: „Prí! Zadrž! Ak chceš, aby som ťa bral vážne, musíš si okolo krku zaviazať farebnú stuhu z úzkej zašpicatenej látky!“ Podlahu pokrýva modrý koberec s bielymi fľakmi. Kto vlastne navrhuje koberce? Čie je to životné poslanie? Kto si pomyslí: „Nie! Nie! Ten koberec ešte nie je hotový! Chýbajú mu... biele škvrny! Až s nimi bude majstrovské dielo dokončené!“ Nad podobnými vecami uvažujem preto, lebo absurdnosť sveta predstavuje jednu z mála skutočností, ktoré ma dokážu spoľahlivo rozptýliť, čo momentálne potrebujem ako soľ.

Od tvrdého hladkého dreva lavice ma bolí čelo. Dúfam, že vyzerám, ako keby som sa modlil. To sa v kostole či na pohrebe patrí. Navyše ma to chráni pred povinnosťou viesť zdvorilostné konverzácie (ktoré z duše neznášam aj za normálnych okolností) s ľuďmi naokolo, ktorí tlmene, trúchľivo bzučia ako húf smútiacich kobyliiek. *Hrozné... Taká škoda... Bol taký mladý... Taký vtipný... Bol... Bol... Bol*. Pred tvárou smrti je jazyk bezmocný, preto sa ľudia uchýľujú k prázdnyim frázam. Asi by som od nich žiadal priveľa, keby som chcel, aby v ťažkých chvíľach upustili od zaužívaných zvyklostí.

Je tu veľa ľudí. Blakeova širšia rodina z Východného Tennessee. Veriaci z jeho cirkvi. Kolegovia babky Betsy. Naši spolužiaci z Nashvillskej umeleckej. S väčšinou z nich mám dobrý, povedal by som až priateľský vzťah. Niekoľkí sa pri mne pristavia, stručne mi vyslovia úprimnú sústrasť a hneď sa poberú ďalej, no poväčšine ma nechajú na pokoji, za čo im som vďačný. Presnejšie povedané, som im vďačný, ak ma

nechávajú na pokoji zo súcitu, a nie preto, lebo ich už Adair stihla presvedčiť, že som vrah.

Vedľa mňa niečo zašuchoce. Poduška na lavici sa poddá pod váhou tela. Pocítim závan tepla a omamnú vôňu parfumu zo zemlezu. Ak na svete existuje vôňa, ktorá sa dokáže vzoprieť smrti, tak je to zemleze.

„Ahoj, Carver.“

Zdvihnem hlavu. Pozdravila sa mi Jesmyn Holderová, Eliova priateľka. Bývalá priateľka? Nikdy sa nerozišli. Chodili spolu zhruba dva mesiace. Pod očami má tmavé kruhy. Smútok nosí na tvári ako púder.

„Ahoj, Jesmyn.“

„Smiem si prisadnúť?“

„Jasné.“ *Som rád, že aspoň k budúcej spolužiачke sa Adair zatiaľ nedostala.*

„Vlastne som si k tebe prisadla ešte skôr, ako som sa opýtala.“

„Raz som kdesi počul, že je jednoduchšie prosiť o odpustenie než o dovoľenie.“

„Prišiel si sám?“ opýta sa ma Jesmyn. „Na dvoch predchádzajúcich si bol s nejakým dievčaťom.“

„To bola moja sestra Georgia. Dnes musela ísť do práce. Prepáč, že som sa s tebou na ostatných pohreboch nerozprával.“

„Na rozhovory som nemala náladu.“

„Ani ja.“ Potiahnem sa za golier. „Je tu horúco, čo?“ Keby som si mohol vybrať, radšej by som sa dal uhryznúť do gulí varanom komodským, než by som mal viesť zdvorilostnú konverzáciu, lenže niekedy skrátka robíte, čo musíte.

„Áno, ale vďaka filipínskym génom mi to neprekáža,“ odvetí.

Chvíľu mlčky sedíme. Jesmyn prebehne pohľadom po trúčhliacich. „Mnohých z týchto ľudí si pamätám z predošlých pohrebov.“

Nadvihnem hlavu. „Niektorí chodia na Nashvillskú umeleckú akadémiu. Stále na ňu hodláš nastúpiť?“

„Iste. Hádám si si nemyslel, že som sa prihlásila iba kvôli Eliovi!“

„Nie. Vlastne neviem. Nie.“

„Minulý rok sa dve baby z Nashvillskej umeleckej dostali na Juilliardovu hudobnú školu v New Yorku, kde študujú klavír. To je obrovský úspech! Preto som sa sem rozhodla prihlásiť ešte skôr, než som Elia vôbec spoznala.“

„Som rád, že si si to nerozmyslela. Nič som sa ti nesnažil naznačiť.“

„V pohode. No v tejto chvíli mi pripadá čudné baviť sa o škole.“

„Mne v tejto chvíli pripadá čudné baviť sa o čomkoľvek.“

„Máš pravdu.“

V prednej časti kostola babka Betsy s uszlenu tvárou pomaly podíde k Blakeovej rakve z cédrového dreva, aby pred začiatkom smútočného obradu ešte posledný raz dlaňou prešla po jej hladkom povrchu. Tiež som to spravil prv, než som sa posadil. Vôňa cédrového dreva. Prenikavá a svieža. Jeho rakva nevoní ako niečo, čo by ste mali zasypať zeminou. Je zatvorená. Nechcete predsa ľuďom ukázať, ako vyzerá človek po ťažkej dopravnej nehode. Namiesto toho na veko postavili Blakeovu fotografiu v drevenom rámečku. Schválne sa dal odfotiť tak, aby vyzeral smiešne. Je to portrét z obchodného domu Olan Mills alebo zo Sears. Obliekol si pletený sveter zo sekáča, aký sa nosil v osemdesiatych rokoch, a plisované kaki nohavice. V náručí drží obrovskú namrzenú perzskú mačku. Nechoval mačku. Požičal si ju iba kvôli fotografii. Typický Blake! Na okrúhlejšej tvári mu žiari úprimný radostný úsmev. Oči má zatvorené, akoby práve žmurkal. Fotky, na ktorých ľudia žmurkajú, mu totiž pripadali ohromne vtipné.

Keď som tú fotku zbadal, nemohol som potlačiť úsmev. Dokonca ani za týchto okolností. Stačilo, že Blake vošiel do miestnosti, a už som sa rozosmial.

„Ako to, že si neprišiel s rodičmi?“ opýta sa Jesmyn, čím ma vytrhne zo zamyslenia.

„Sú v Taliansku. Oslavujú dvadsiate piate výročie svadby. Chceli sa vrátiť domov, ale narýchlo sa im nepodarilo zohnať letenky a otec stratil pas. Pricestujú zajtra.“

„To je nanič.“

„Prečo nesediš pri Eliových rodičoch?“

Jesmyn si preloží nohu cez nohu a z čiernych šiat si zmietne smietku. „Sedela som. Lenže Adair sa ku mne správala nesmierne protivne. A potom som si všimla, že tu sedíš a vyzeráš hrozne osamelo.“

„Možno tak vyzerám vždy.“

Z tváre si odhrnie prameň mahagónových vlasov. Zacítim jej šampón. „Predstav si, ako by som sa strápnila, keby som ťa sem prišla utešiť, a ty by si to nepotreboval.“

„Adair našťve, že ma utešuješ.“

„Čo už. V živote treba riskovať.“

Pretrnem si oči. Začína na mňa doliehať únava. Za posledné tri dni som nespál viac ako zopár hodín. Otočím sa k Jesmyn. „Rozprávala si sa od tej nehody s Eliovými rodičmi alebo s Adair?“ Ešte skôr, ako vetu vôbec dopoviem, si uvedomím, že netuším, čo si Jesmyn myslí o tom, čo sa stalo. Nedostatok spánku tak znížil moje zábrany, že kladiem otázky, ktoré môžu viesť k odpovediam, ktoré si ešte nie som pripravený vypočuť.

Otvorí ústa, aby niečo povedala, no vtom sa začne smútočný obrad. Skloníme hlavy. Pastor prednesie modlitbu a pozostalých povzbudí slovami z evanjelia. Pripomína mi to skôr Marsov obrovský pohreb v kostole africkej metodistickej episkopálnej cirkvi než Eliov skromný súkromný ob-

rad v ústave bratov Connellyovcov. Eliovi rodičia sú obaja ateisti a pre mňa to bol prvý pohreb, na ktorom ani raz nespomenuli Boha. Hoci mám iba sedemnášť rokov, skúsenosťami s poslednými rozlúčkami sa zrejme vyrovnám dvakrát starším ľuďom.

Šesť členov zboru Nashvillskej umeleckej akadémie zapieva *a cappella* smútočnú pieseň. Vystúpili aj na pohreboch Marsa a Elia. Jesmyn po líkach stekajú tenké pramienky slz, ktoré mi pripomínajú rieky v atlase. Vytiahne zhúžvanú vreckovku a utrie si oči a nos. Pozerá sa rovno pred seba. Nechápem, prečo neplačem. Mal by som. Možno je to podobné, ako keď je vonku taký mráz, že sa ani snehu nechce padať.

Jeden z Blakeových strýkov prečíta výrazným tennessejským prízvukom štrnásty až sedemnásty verš zo štvrtej kapitoly Prvého listu Tesaloničanom. Veľké ruky sa mu trasú. Hlas sa mu chveje. *Veď ak veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak Boh skrze Ježiša privedie spolu s ním aj tých, čo zosnuli. Toto vám totiž hovoríme podľa Pánovho slova: My, čo zostaneme nažive až do Pánovho príchodu, nepredídeme zosnulých. Lebo vo chvíli, keď zaznie povel, hlas archanjela a Božia poľnica, sám Pán zostúpi z neba a prví vstanú tí, čo zomreli v Kristovi; potom my, ktorí budeme nažive, spolu s nimi budeme uchvátení v oblakoch hore v ústrety Pánovi a budeme tak navždy s Pánom.*

Na lavici predou mnou pristane mucha a začne si trieť zadné nohy. Kým ona žije, Blake je mŕtvy. Svet prekypuje pulzujúcim, bzučiacim životom. Až na drevenú rakvu v prednej časti kostola. V nej leží nehybné telo, ktoré som znehybnil tou najvšednejšou, najbanálnejšou činnosťou na svete. Kamarátovi som poslal správu. Ľudská obdoba muchy, ktorá si trie zadné nohy. Esemeskovanie je skrátka činnosť, nad ktorou nepremýšľame. Nemala by pripraviť o život vašich troch najlepších priateľov.

Babka Betsy odkrivká ku kazateľnici, aby predniesla smútočnú reč. Má problémy s kolenami. Chvíľu trvá, kým sa pozviecha natoľko, aby vládala rozprávať. V rukách nič nedrží. Zrejme sa rozhodla, že povie čokoľvek, čo jej práve napadne. Z výrazu na jej tvári usúdím, že si má z čoho vyberať.

V tichom kostole sa usilujem nenadychovať príliš hlasno ani príliš často. Mám sucho v ústach a v zátylku mi nepríjemne brní. Hrdlo ma bolí, akoby mi v ňom navrel vred. Chartrný múr, ktorý som si postavil – ktorý si staviamе všetci, aby sme ostatných uchránili pred pohľadom na náš smútok – sa pomaly začína rúcať.

Babka Betsy si odkašle a prehovorí. „Blake nemal vždy ľahký život. Žil však s radosťou. Mal rád svoju rodinu. Mal rád svojich priateľov. A oni mali radi jeho.“

Múr sa zrúti a vyvalí sa z neho rozbúrené sivé more, ktoré zadržoval. Schovám si tvár do rúk a lakte si opriem o kolenná. Dlane si pritlačím na oči. Vytrysknú mi horúce slzy a rozochvejem sa. Jesmyn mi položí ruku na plece. Aspoň ma prestalo bolieť hrdlo – vred plný slz napokon praskol.

„Blake bol vtipný,“ pokračuje babka Betsy. „Ak ste ho poznali, určite vás neraz rozosmial.“

Slzy mi stečú po zápästiach a premočia mi manžety na košeli. Kvapnú na modrý koberec s bielymi fľakmi. Na okamih sa zamyslím nad všetkými miestami, kde som nechal kúsok zo seba. Drobná plôška tohto kostola teraz obsahuje moje slzy. Možno keď zomriem, koberec rozrežú, zo slz, ktoré doň nasiakli, odoberú moju DNA a vzkriesia ma. Možno tak bude vyzeráť zmrŕtvychvstanie.

„Spomeňte si naňho vždy, keď vás niekto rozosmeje. Spomeňte si naňho vždy, keď niekoho rozosmejete. Spomeňte si naňho vždy, keď začujete smiech.“

Zhlboka, trhane sa nadýchnem, do pľúc mi pomaly vniká vzduch. Asi dýcham príliš hlasno, no už mi na tom nezáleží.

Dozadu som sa neposadil bezdôvodne. Na sebe však necítim nijaké pohľady, nikto sa neatáča ani na mňa necivie.

„Neviem sa dočkať chvíle, keď ho znova uvidím a vrúcne ho objímam. Viem, že dovedy bude nášmu Spasiteľovi sedieť pri nohách.“ Odmlčí sa, aby sa trochu upokojila, a potom prejav dokončí. „A som si istá, že teraz rozosmieva nášho Pána Ježiša. Ďakujem, že ste prišli. Pre Blakea by to znamenalo veľa.“

Pohreb sa skončí. Vstanem, aby som sa zhostil úlohy nosiča rakvy. Na Marsovom ani na Eliovom pohrebe ma o to nepožiadali.

Jesmyn sa načiahne a chytí ma za ruku. „Počkaj! Odveziem ťa na cintorín?“

Vďačne prikývnem a zvesím plecيا. Zdá sa mi, akoby som sa prebudil zo sna, v ktorom plačete a premočíte si celý vankúš. Cítite živočišny, beztvárny, šialený žiaľ, ktorý presne zodpovedá nelogickosti snov, no keď sa preberiete, neviete si spomenúť, čo vás vlastne rozplakalo. Alebo si pamätáte, že ste plakali preto, lebo ste vo sne dostali možnosť očistiť sa od svojich hriechov. Takže len čo si uvedomíte, že sa vám to iba snívalo, ešte srdcervúcejšie sa rozplačete, pretože ste prišli o možnosť pokánia. A už vás unavuje, že o všetko prichádzate.

Blakeovu rakvu pomôžem odniesť do pohrebného voza. Váži hádam päťsto kíľ. Raz sa nás fyzikár na hodine spýtal: „Čo je ťažšie: kilo peria alebo kilo olova?“ Všetci jednohlasne odpovedali, že olovo. Lenže päťstokilová rakva s najlepším priateľom neváži rovnako ako päťsto kíľ olova alebo peria. Váži oveľa viac.

Cesta z kostola k čakajúcemu pohrebnému vozmu netrvá dlho, ale vonku vládne taká spara, že kým prídem k Jesmyninmu otlčenému pikapu, som celý prepotený.

„Prepáč, nefunguje mi klíma,“ ospravedlní sa a zo sedadla spolujazdca odprace noty na klavír.

„Neumieraš od horúčavy, vždy keď nasadneš do auta?“

„Vhodnejšie si to sformulovať nedokázal?“

„Necítiš sa extrémne neprijemne, ale nie doslova na umretie, vždy keď nasadneš do auta?“ Nastúpim a stiahnem okno.

Väčšinu cesty sa vezieme mlčky, po tvári nás hladí dusný vzduch. Líca mám drsné od vysušených slaných slz.

Keď nás od cintorína delí už len pár blokov, Jesmyn sa ma opýta: „Si v pohode?“

„Hej,“ zaklamem. Uplynie niekoľko sekúnd. „Nie.“

Tretia kapitola

Omáčková banda.

Každá partia priateľov potrebuje názov. My sme si hovorili omáčková banda.

Druhý ročník na strednej. Letné prázdniny klopú na dvere, takže žijeme v neutíchajúcom stave eufórie. Je piatok večer a práve sme sa vrátili z predstavenia muzikálu *Rent* v podaní študentov Nashvillskej umeleckej akadémie. Skvelá inscenácia! Lenže aj keby ten teplý piatkový večer – keď každého z nás obklopovali traja najlepší kamaráti – stál za najmohutnejšie a najsmradľavejšie čerstvé hovno, aké si viete predstaviť (všimnite si tú spleť metafory), stále by sme boli šťastím bez seba.

Sedíme v mekáči a napchávame sa.

„Fajn,“ ozve sa náhle Mars pomedzi hlty hamburgera. „Predstavte si, že by ste každé zviera mali priradiť buď ku psom, alebo k mačkám.“

Eliovi z nosa vyprskne limonáda. Už Marsov nápad nás rozosmial, a teraz sa rehoceme ešte aj na tom, ako si Eli utiera Mountain Dew z trička s obrázkom metalovej kapely *Wolves in the Throne Room*, ktoré nosí už tak dlho, že mu takmer zrástlo s telom.

Blake zalapá po dychu. „O čom to, prosím ťa, točíš?“

Mars sa natiahne, aby si do môjho kečupu namočil hranolček. „Nie, nie, naozaj. Počúvajte! Medvedíky čistotné sú psy. Vačice sú mačky. Veverice...“

„Počkaj, počkaj!“ skočí mu do reči Eli.

„Človeče, Mars,“ pokrúti hlavou Blake, „medvedíky čistotné sú stopercentne mačky a vačice sú psy!“

„Nie, moment,“ zadrží ho Eli. „Každé zviera, ktoré sa nedá vycvičiť, je mačka. Medvedíka čistotného nevycvičíš. Mačka. Ani vačicu nevycvičíš. Mačka!“

„Odkiaľ vieš, že vačica sa nedá vycvičiť?“ vyzvedá Mars.

„Mačky sa dajú vycvičiť,“ namietnem. „Na youtube som videl videá s mačkami, ktoré chodia na splachovací záchod.“

Všetci traja vybuchnú do buráajúceho rehotu. Ledva dýchajú. Blake sa zvíja od smiechu. „Prosím, len mi nepovedz, že keď sa na nás vykašleš, aby si mohol v pokoji akože písať, prídeš domov, sadneš si za stôl, pustíš si videá, kde mačky serú a štia do splachovacích záchodov, a dvíhaš päť vo víťaznom geste – *Hurá! Mačka používa ľudský záchod!*“

„Nie, ale náhodou som na ne narazil. Taký je život.“

Marsovi sa po líkach skotúlajú slzy. „Vraj *taký je život!* Nožík povedal, že *taký je život!* Panebože! Panebože!“

Prezývku Nožík som si vyslúžil preto, lebo moje meno v angličtine okrem iného znamená porciovací nôž. Vymyslel ju Blake. Je zvláštna, pretože sa obliekam ako chalan, ktorý sa chce stať spisovateľom a ktorého staršia sestra pracuje v obchode s dámskym oblečením, odkiaľ mu nosí veci. Takým typom chalanov zvyčajne neprischne prezývka „Nožík“.

„No dobre. Prejdime na fretky. Fretky sú podlhovasté mačky,“ pokračuje Eli.

„Videl som cvičenú fretku, takže jednoznačne sa dajú vycvičiť,“ poznamená Blake.

„Aby chodili na splachovací záchod?“ opýta sa Mars.

„Podľa mňa neexistujú špeciálne záchody pre fretky,“ podotkne Blake.

„Ak sa fretky naozaj dajú vycvičiť, tak beriem späť, čo som povedal, lebo fretky sú jednoznačne mačky,“ zamyslí sa Eli.

„Fajn, čo tulene?“ nadhodím.

„Hmm, mačky,“ odvetí Mars s pohľadom upretým do diaľky. Eli vystrúha neveriacu grimasu. „Počkaj, čo?“

„Kámo, tulene sa *určite* dajú vycvičiť!“ zvolá Blake.

„Nie, počkaj,“ preruší ho Eli. „Myslím si, že Mars implicitne naznačuje, že podľa neho tulene vyzerajú ako mačky.“

Mars udrie pästou do stola, až nám zarachotia podnosy. „To si píš, že vyzerajú! Majú tváre ako mačky. Navyše žerú ryby. Mačky na ryby nedajú dopustiť! Tulene sú vlastne vodné mačky!“

Ostatní zákazníci na nás škaredo zazerajú. Nám je to fuk. Spomínate si? Sme mladí. Živí. Je teplý piatkový večer. Pred nami sa rozprestiera hromada nezdravých jedál. Sme najlepší priatelia. Cítíme sa ako králi. Nič pre nás nie je nemožné.

Blake vstane a s hlasným srkaním dopije nápoj. „Ctení páni, potrebujem sa ísť,“ prstami naznačí úvodzovky, „vymočiť. Ospravedlňte ma, prosím. Keď sa vrátim, očakávam, že mi predostriete riešenie problému priradenia tuleňov k mačkám.“

Mars ma potľapká po chrbte. „Choď s ním a nakrúť ho.“

„Človeče, vôbec to nechápeš!“ ohradím sa. „Také videá ma bavia iba s mačkami.“ Mars a Eli sa schuti zasmejú.

Zahlbíme sa do rozhovoru o tom, či lúčne koníky, medúzy a hady patria medzi psy alebo mačky, no vzápätí si uvedomíme, že Blake sa dlho nevracia.

„Chalani, aha!“ Mars namieri ukazovák na detské ihrisko pred mcdonaldom. Blake sa hojdá na hojdačke v tvare koňa, ktorá je upevnená na hrubej pružine. Horúčkovito na nás máva ako malé decko a hlasno ujúka.

„Pozrite na idiota,“ zamrmle Eli.

„Že ho hanba!“ zvolá Mars.

„Počkaj, čo?“ opýtam sa ho. „Že ho hanba? Tak sa to nehovorí! V tej vete ti chýba minimálne jedno slovo, presnejšie sloveso!“

„Chcem, aby sa to uchytilo. Keď niekto urobí niečo hlúpe, poviem: že ho hanba. Keď urobíš niečo hlúpe, poviem: že tá hanba!“

Pokrútim hlavou. „To sa nikdy neuchyťí.“

Eli schytí neotvorené balíčky omáčky, ktorú Blake dostal ku kuracím nugetkám, a niekoľko ich podá Marsovi. „Poď, ukážeme mu.“

Náhle vstanú a vyrútia sa von. Musím sa poponáhľať, aby som im stačil.

„Nožik, nakrúcaj!“ prikáže mi Eli, lebo ešte aj hádzem ako chalan, ktorý sa chce stať spisovateľom.

Blake sa hojdá, výska, smeje sa ako blázon, švihá neviditeľným kovbojským klobúkom a zároveň nám máva.

Uškrnieme sa a tiež mu zamávame – Eli a Mars len jednou rukou, lebo v druhej za chrbtom schovávajú balíčky omáčky. Chvíľu ho sledujeme, potom ho začnem nakrúcať na mobil.

„Fajn,“ zamrmle Mars popod nos, pričom sa stále vyšinu-to usmieva a neúnavne Blakeovi máva. „Napočítam do troch. Jeden. Dva. *Tri!*“

S Eliom náhle prestanú mávať, vrhnú sa vpred a zo všetkých síl po ňom hodia balíčky s omáčkou. Mars má silnú ruku. Otec ho kedysi nútil, aby sa venoval všetelijakým športom. Eli je zasa vysoký a atletickej postavy. Keby chvíľu vydržal bez gitary a nemal by vyslovene odpor k tomu, aby si dlhé čierne kučeravé vlasy česal do chvosta, možno by z neho bol dobrý basketbalista. Omáčky terijaki a barbecue trafia hojdacieho koňa rovno do hlavy, roztrhnú sa a poriadne Blakea ofrkávajú. Jeho radostný výskot sa razom zmení na rozhorčený krik. „*Fúúúúúúj, neverím, vy hajzli! Ste nechutní!*“

Mars a Eli si tľapnú a potom si nešikovne tľapnú aj so mnou. Ja to poriadne neviem. Od hysterického smiechu sa začnú váľať po zemi.

Štvrtá kapitola

Keď Jesmyn zaparkuje vedľa môjho auta, je už podvečer. Slniečné lúče prenikajú cez koruny stromov a ožarujú listy nazeleno. Duní mi v hlave. Uvedomím si, že nielen preto, lebo cítim obrovské napätie, ale aj preto, lebo som za celý deň takmer nič nezjedol.

Chvíľu iba tak sedíme, horúčava nás tlačí ako zverák. Mám pocit, že po dni strávenom na smútočnom obrade nevládnem bez pomoci ani vystúpiť z auta.

Lakťom sa opriem o spustené okno pikapu. „Vďaka. Za to, že si na pohrebe sedela vedľa mňa a že si ma odviezla na cintorín. Že si na cintoríne stála vedľa mňa. Že si ma zaviezla sem.“ Odmlčím sa. „Prepáč, ak som na niečo zabudol.“

„Nemáš začo,“ odvetí Jesmyn vyčerpane.

Položím ruku na kľučku, no vzápätí sa zarazím. „Ani som sa ťa neopýtal, ako to zvládaš.“

Vzdychne a položí si hlavu na ruky, ktorými zvierá volant. „Hrozne. Presne ako ty.“

„Jasné.“

Utrie si slzy. Uplynie niekoľko sekúnd, počas ktorých ticho prerušuje iba jej posmrkávanie. Potom sa do môjho vnútra opäť vkradne pocit viny, prevezme štafetu od smútku a vyčerpanosti. Pripomína mi to chvíľu, keď na túre stúpíte do zľadovatenej kaluže. Chvíľu potrvá, kým vám studená voda natečie do topánky a premočí vám ponožku. Možno sa vám dokonca nohu z kaluže podarí bleskurýchlo vytiahnuť,

no o niekoľko sekúnd pocítite, že vám do nohy preniká mokrý chlad, a už viete, že až do večera budete mať zlú náladu.

Keďže Jesmyn sa ku mne správa láskavo a vlúdne, dovolil som si predpokladať, že ma neviní z toho, čo sa stalo. No čo ak je taká iba preto, lebo chce sama sebe zabrániť, aby ma znenávidela? Viem si predstaviť, že by sa niekto pokúšal potlačiť rastúcu nenávisť k inému človeku tým, že by mu prejavoval náklonnosť.

Som príliš vyčerpaný. Nemám silu pátrať po pravde. Aj tak by som ju nevládal spracovať.

„Ešte raz ti ďakujem.“ Otvorím dvere.

Jesmyn vytiahne mobil. „Počkaj! Nemám tvoje číslo. O niekoľko týždňov sa začína školský rok a zide sa mi každý kamarát!“ zvolá, akoby ju náhle osvietilo.

„Aha. Chápem. Ani ja tam už zrejme nemám priateľov.“

Vymeníme si čísla. Možno toto je obrad, ktorý som potreboval. Slabučký lúč nádeje.

Začína mi dochádzať, že tento školský rok bude nesmierne osamelý. Omáčková banda držala pevne pokope. Vytvorili sme si vlastný svet. Nikto z ostatných spolužiakov nemá vo zvyku zavolať ma v sobotu večer von. Väčší problém však pre mňa predstavuje Adair. Na Nashvillskej umeleckej akadémii má odjakživa obrovský vplyv – oveľa väčší, než mal Eli. A ešte oveľa, *oveľa* väčší, než mám ja. Ak ma nikdy neprestane neznášať, ľudia budú nasledovať jej príklad len preto, aby s ňou zostali zadobre.

„No...“ odvetí Jesmyn. „Aspoň už máme po pohreboch.“

„To je hádam niečo.“

„Zatiaľ sa maj.“

„Maj sa.“

Teraz príde tá náročnejšia časť. Keď už sa nebudeme môcť pohrúžiť do presne rozvrhnutých programov, ktoré usmernia náš zármutok. Keď zostaneme sami so svojím vnútrom.

Lenže dnešok sa pre mňa ešte neskončil. Babka Betsy ma zavolala, aby som sa zastavil u nej doma, kde pripravila večeru pre príbuzných z Východného Tennessee, lebo ich nechce poslať domov s prázdnyim žalúdkom.

V oslepujúcom podvečernom svetle s prižmúrenými očami hľadám kľúče od auta a premýšľam, aké je dnes bezstarostne jasné počasie.

Či na svete zostaneme, alebo nie, svet sa neprestane krútiť ani slnko neprestane svietiť. Nie je v tom nič osobné.

„Ahoj, Lisa.“ Na parkovisku sa pozdravím speváčke zo zboru Nashvillskej umeleckej akadémie, ktorá cestou k autu prejde popri mne.

„Och, ahoj!“ Rýchlo zabodne pohľad do mobilu. Pred pohrebom sa s ňou zhovárala Adair. Ak ma pamäť neklame, dosiaľ proti mne nič nemala. *Áno. Tento školský rok bude skvelý.*

Chystám sa nastúpiť do auta, keď vtom zbadám, že sa ku mne blíži pomerne mladý bradatý muž. Obliekol si kaki nohavice, rukávy na košeli si vyhrnul až po lakte a úzku kravatu si povolil.

„Prepáčte! Pardon, prepáčte!“ zvolá a zamáva na mňa. „Ste Carver Briggs?“

Aspoň niekto sa so mnou chce porozprávať. „Áno.“

V ruke drží zápisník a pero. Z vrecka košele mu trčí niečo, čo vyzerá ako diktafón.

Vystrie ruku. „Som Darren Coughlin z novín *The Tennessean*. Už od začiatku píšem reportáže o tej nehode.“

Neochotne mu potrasiem rukou. „Aha.“ *Takže to vy ste zodpovedný za článok, ktorý vyšiel pred niekoľkými dňami! Do celého sveta ste vyhlásili, že haváriu zapríčinilo esemeskovaníe, vinou čoho na mňa všetci ukazujú prstom.*

„Mrzí ma, že sa stretávame za takých okolností. Pracujem na novej reportáži a sudca Edwards ma odkázal na vás. Vraj mi možno poskytnete nejaké informácie. Priatelili ste sa s obeťami?“

Pošúcham si čelo. Toto je bez prehánania jedna z posledných vecí, ktorými sa momentálne túžim zaoberať. „Neodložíme to na inokedy? Teraz o tom naozaj nechcem hovoriť.“

„Rozumiem. Dúfam, že to nevyznie necitlivo, ale viete, noviny nepočkajú, kým vás prejde smútok. Prv než ich pošleme do tlače, by ma zaujímala vaša verzia.“

Moja verzia. Zhlboka sa nadýchnem. „Ehm, dobre. Boli sme najlepší priatelia.“

Pokrúti hlavou. „Úprimnú sústrasť. Neviete, čo mohlo zapríčiniť tú haváriu?“

„Myslel som si, že už máte nejakú predstavu.“

„Nuž, podľa všetkého sa zdá, že esemeskovanie, ale neviete náhodou, komu Thurgood...“

„Mars.“

„Prosím?“

„Volali sme ho Mars.“

„Fajn, neviete náhodou, komu Mars písal?“

Jeho neotesané slová sa mi zabodávajú do brucha ako dýka. Zaleje ma studený pot. *Áno, náhodou to viem.* „Tým... tým si nie som úplne istý. Je možné, že mene.“

Darren prikývne a niečo si poznačí. „Písali ste mu približne v čase nehody?“

Asi sa všemožne usiluje, aby nepôsobil príkro a bezohľadne, no napriek tomu tak pôsobí, a to ma znervózňuje. „Ja... možno?“ Rozprávam čoraz tichšie.

„Neviete, či tú nehodu vyšetrujú kriminalisti?“

Zachvejem sa, akoby mi na krku pristála osa. „Nie. Prečo?“

Nenútene pokrúti hlavou. „Iba som zvedavý.“

„Počuli ste o niečom?“

„Nie, no prekvapovalo by ma, keby ju nikto nevyšetroval. Traja tínedžeri, esemeskovanie, chápete.“

„Mal by som sa znepokojovať?“

Darren si stále čosi zapisuje. Pokrčí plecami. „Asi nie.“

„Chcem povedať, bezprostredne po havárii sa so mnou rozprávali dvaja policajti a povedal som im, že sme si s Mar-som v to popoludnie písali. Ale akože... nezatkli ma.“

„Okej.“ Darren šfukne perom.

„Mohli by ste, prosím, v novom článku nespomenúť, že som Marsovi možno poslal esemesku?“ Som dostatočne bys-trý na to, aby som si uvedomoval, aká zbytočná je moja pros-ba a aké zlé svetlo na mňa vrhá, no niekedy skrátka robím hlúposti.

Pozrie sa na mňa. „Človeče, nemôžem predsa...“

Začnem si obhrýzať nechty. Darren nechá nedokončenú vetu visieť vo vzduchu.

Znova zabodne pohľad do zápisníka. „Tak, o kolkeje ste mu...“

Náhle pochopím, že týmto rozhovorom nemôžem nič zís-kať, ale môžem toho veľa stratiť. „Musím ísť. Musím...“

„Už mám len pár otázok!“

„Nie, nehnevajte sa, musím ísť k Blakeovi. Jeho stará mama ma poprosila, aby som prišiel.“ Nastúpim do auta a zatvorím dvere. Musím stiahnuť okno, aby sa v tolkeje spare dalo dýchať.

Darren sa mi oprie o auto. „Počúvajte, Carver, úprimne ma mrzí, že vás s tým zaťažujem. Naozaj. Lenže také sú noviny. Nepočkajú, kým ľudí prejde žiaľ. Takže buď mi poviete svoju verziu tej udalosti, alebo počkáte a prečítate si článok v no-vinách. Vyberte si.“

„Nečítam noviny.“ Otočím kľúčikom v zapalovaní.

Z vrecka na košeli vyloví vizitku a cez okno mi ju podá. „Každopádne tu je moja vizitka. Ozvite sa mi, ak si na niečo spomeniete alebo ak vám polícia začne klásť otázky.“

ne, všetci predsa robíme chyby, no nedokázala potlačiť mimovoľnú grimasu. Vtom Blake zabzdzožil ešte raz – znelo to ako prasací kvikot. *Príííííííííik!* Vtedy už nepochybovala, že to nebola náhoda.

„Potrebujete si odskočiť?“ opýtala sa ho s kamennou tvárou.
„Prosím?“ zamračil sa Blake.

Možno sa vám nechce veriť, že by vás také portfólio dostalo na poprednú umeleckú školu (prosím, všimnite si, že stačí drobný preklep a z „poprednej umeleckej školy“ sa razom stane „poprdená umelecká škola“), ale Blake bol šikovný. Komédiu študoval. Počúval prednášky a podcasty uznávaných odborníkov, čítal esejistické analýzy. V remesle sa skutočne vyznal a bral ho vážne. Vedel mu dať intelektuálny ráz a opísať všetko, čo robí, tak aby zaujal prijímaciu komisiu. Preto si ho nepredstavujte ako znudeného chalana, ktorý prešiel na verejnosti, aby pobavil internet. Podľa jeho vlastných slov bol „performančný umelec, ktorý aktívne porušuje spoločenské konvencie a na verejných priestranstvách vystavuje ľudí prirodzeným prejavom telesných funkcií.“ Rád provokoval, nútil divákov spochybňovať umelé bariéry, ktoré sme vybudovali medzi myslami a telami. Rozvracal zažitý vzorce správania. Obetoval sa a riskoval, aby *tvoril umenie*.

Navyše, budme úprimní: prdy rozosmejú každého. Dokonca aj členov prijímacích komisií.

Zaparkujem pred domom babky Betsy a vojdem dnu. Len čo prekročím prah, privíta ma notebook, na ktorom sa prehrávajú Blakeove videá. Pochmúrne tlmené rozhovory tak občas preruší rana z reproduktorov, keď Blake strelí do gati. To rozosmeje skupinky dvoch či troch ľudí, ktorí striedavo postávajú pred obrazovkou.

Fotografia Blakea z veka rakvy teraz stojí na konferenčnom stolíku. V dome vládne teplo, aké zvyčajne býva v stiesnených miestnostiach plných ľudí. Cítim vôňu jedla, vody po

holení a parfumu, ktoré ženy aj muži dostávajú ako darčeky od vnúčat.

Prejdem do obývačky a na okamih zastanem, lebo odrazu neviem, čo mám robiť. Nikto mi nevenuje pozornosť. Zaplavia ma také silné výčitky svedomia, že si pripadám, akoby mi kosti v nohách rozochvela nepočuteľná zvuková vlna. *Ty si tento dom naplnil trúčhliacimi pozostalými! Tvojou vinou sa tu teraz zišli!* Zmocní sa ma nepríjemný pocit, že sa na mňa všetci dívajú, hoci jasne vidím, že to nie je pravda.

V kuchyni zbadám babku Betsy, ako sa rozpráva s bratmi. Len čo sa naše pohľady stretnú, gestom mi naznačí, aby som prišiel k nej. Vojdem do kuchyne a babka Betsy ma, bez toho, aby prerušila konverzáciu, pošle do susednej jedálne, kde sa na stole kopia hrnce, zapekacie misy a jednorazové hliníkové tácky plné jedla. Studené vyprážené kuracie stehná zo supermarketu. Zapekaná tekvica posypaná mletými krekrami. Kapustové listy plnené mletým bravčovým mäsom. Údené klobásky v barbecue omáčke. Makaróny so syrom s hnedou chrumkavou kôrkou.

Zvláštne, že nedokážeme pripraviť nič výnimočnejšie. Nevymysleli sme špeciálne makaróny so syrom, ktoré by sme podávali iba vtedy, keď by sme si chceli uctiť pamiatku zosnulého príbuzného. Máme iba obyčajné jedlá, aké vám mama urobí aj vo všedný deň, keď nezomrel nikto blízky.

Naložím si na papierový tanier, vezmem si čistú plastovú vidličku, do červeného jednorazového pohára nalejem sladký čaj a nájdem si miesto v kúte obývačky. Na gauči a vo väčšine kresiel niekto sedí, tak sa posadím na taburetku a pustím sa do jedenia. Usilujem sa tváriť nenápadne a pohár s čajom opatrne položím na koberec. Cez stiahnuté hrdlo do seba len s námahou tlačím jeden hlt za druhým. Hoci som hladný, telo mi hovorí, že si jesť nezaslúžim. Nepomáha mi ani to, že si každých pár minút v hlave dokola premietam konverzáciu s Darrenom.

Pozostali sa tisnú v preplnenej miestnosti ako rybičky v akváriu. Muži majú na sebe pokrčené športové saká, ktoré im dobre nesedia, a ledabolo uviazané kravaty. Vyzerajú, že sa cítia asi tak pohodlne ako bigel navlečený do svetra.

Dojem a už-už vstanem, no vtom sa v obývačke objaví babka Betsy. Z hojdacieho kresla sa zdvihne akási žena, tuho ju objíme a pobožká na líce. Babka Betsy jej na rozlúčku povie, aby si zabalila jedlo na cestu. Potom si hojdacie kreslo pritiahne čo najbližšie ku mne a s tichým zastonaním si sadne. Vyzerá zničené. V očiach jej zvyčajne tancujú šibalské iskierky. Dnes nie.

„Tak čo, Nožík, ako sa máš?“

Okrem priateľov z omáčkovej bandy je babka Betsy jediný človek na svete, ktorý ma volá Nožík. Keď tú prezývku počula prvý raz, nesmierne sa pobavila.

„Nuž... mal som sa aj lepšie.“

„Chápem,“ odvetí.

„Blake mal prekrásny pohreb,“ hlesnem nepresvedčivo. Sám tomu neverím. Tvrdiť, že váš najlepší kamarát mal prekrásny pohreb, je také isté, ako keby ste povedali, že ste vypili lahodný jed alebo že vás uhryzol majestátny tiger.

Babka Betsy vo mne číta ako v otvorenej knihe. „Nezmysel!“ vzdychne nežne. „Prekrásny pohreb by to bol vtedy, keby Blake ešte posledný raz všetkých rozosmial. Keby naň prišla jeho mama.“

Na ňu som sa nechcel vypytovať. Lenže v hlase babky Betsy počujem naliehavú prosbu, akoby o Blakeovej mame chcela hovoriť, ale rozhodla sa počkať, kým ju o to niekto požiada.

„Viete, kde je?“

Žmurkaním odoženie slzy. Ruky si zopne v lone ako pri modlitbe. „Nie,“ pokrúti hlavou. „Mitzi sa mi ozve tak raz za niekoľko rokov. Keď ju opustí ďalší chlap, s ktorým sa pelešila, a potrebuje peniaze, aby ukojila svoju závislosť. Vtedy si kúpi jednorazový mobil a zavolá mi z nejakého motela